

KELET.

Hirdetési díjak:

Újszór. hasábozott gármond sor 6 kr. ára helyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haasen stein és Vogler (Neuer Markt 11).
Pesten: Lang Leopold (Erzsébet-tér 9. z.)

Nyilttéri czikkok

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes czikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A „KELET”
politikai és közgazd. napilap
nyolczadik negyedévi folyamára.

A közelgő új negyedév küszöbén, a nélkül, hogy új program-adásnak szükségét látnók, egyszerűen fölkerjük lapunk t. pártolót hogy előfizetéseiket idején megtenni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fenakadás történjék.

A „Kelet”, mint eddig, ezután is hiv képviselője lesz az erdélyi részek érdekeinek, s míg mulasztatlan kötelességének tartja az anyahonnan való unio rendszeres keresztülvitele mellett küzdeni, viszont nem téveszti szem elől a historiai mult által teremtett specialis viszonyok tekintetbe vételét, s annyival inkább most, midőn a királyi biztosság megszüntetése folytán, még jobban előtérbe lép annak szükségessége, hogy minden felmerülő sajátlagos kérdés földeit és a nyilvánosság közegei, az erdélyrészi lapok, tekintsek elengedhetlen feladatuknak.

Ezt a feladatot jövőre is tőlünk telhetőleg betöltjük s munkatársaink tekintélyes csoportja remélünk engedi e törekvés sikerét, ha t. előfizetőink eddig tanusított támogatásukban ezután is részesítenek s maga az ország-rész intelligentiája lapunkat tekinti — mint eddig — a vidéki érdekek készséges közlönyül.

E szellemi és anyagi támogatás reményében nyitjuk meg az előfizetést.

Szász Béla,
felelős szerkesztő.

A „KELET” előfizetési ára:

Okt. — decz.	3 frt.
Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

Az előfizetés pénzek, legczélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Hirdetési díjainkat, hogy a vidéki t. iparosok is egyenlő kedvezményben részesüljenek a kolozsváriakkal, jövőre az egész erdélyi ré-

„KELET” TÁRCZÁJA.

Erdélyi protestans egyetem.

a XVIII-dik században.

(Felolv. az akad. oct. 14. osztály-ülésében.)

(Folytatás.)

Az udvari kancellária felterjesztése a protestansok elleni idegenséget, sőt roszakaratot világosan eláruló módon mindazon okokat s körülményeket elősorolta, mik a királynét üdvös szándékában meg erősítsek, s azon egyetem felállításának szükségéről még inkább meggyőzzék. Bándi és Somlyai udvari tanácsok voltak főképp azok, kik a kormány, valamint a római katolikus egyház érdekét az ügygyel kapcsolatba hozva, hathatósan vitatták és sürgették, a protestans ifjak külföldre járása káros voltának tekintetéből, azt megtiltani, vagy legalább minden kitelhető módon nehezíteni, — mely czélt természetesen számukra egy jól rendezett egyetem lényegesen előmozdítaná.

E kettős nyilatkozat szerint, mit az udvari kancellária is magáévá tett: a hazába az eretnekseget külföldről a százasok hozták be, az később is folyvást táplálékot nyert, minek az oda kijáró ifjak által az országban veszélyes elveknek elterjesztését

szekben felényire szállítjuk le, mit hazánk összes iparosainak becses figyelmébe ajánlunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

A kolozsvári egyetem megnyitása.

Az 1872-dik év októberének 19-dik napja Kolozsvár városának évkönyvében a legfényesebb lapot foglalja el.

Sok és nevezetes eseményt találhatunk abban följegyezve. A gyász véres lapjait nem egyszer a diadal emlékei váltják föl, de bármily győzelem, bármily üdicsőség tündökljön is e lapokon — ennek a napnak történetével jelentőségben, nagyszerűségben egyik sem versenyezhet.

Nem a halált osztó pallósk, hanem az igazság sebeket gyógyító fegyverei; nem a zsákmány-gyűjtő erőszak, hanem a mindeneket gazdaggá tevő tudomány; nem a rabszjira-fűző hatalom, hanem a rabot is szabaddá tevő szellem ül e napon diadal-ünnepét, s az oltár, mely itt és most lángot vetett: a rombolás helyett épít, a sebész helyett gyógyít, magasra vezérrel.

A fensőbb tudományok e legújabb csarnokának megnyitásával Kolozsvár a világvárosok sorába lépett egyszerre; de méltónak is mutatja magát magas elhivatására, midőn nem annyira a külső fény, mint inkább a benső érték által készül történetének e legfontosabb mozzanatát megünnepelni, oly bőkezű alapítvánnyal emelvén az új intézet vonzerejét, hatását.

S maga az ünnepély, melynek menetét ösmerik e lapok olvasói, magán hordá a fenkölt-ség bélyegét. Ott volt látható, mondhatni a város összes intelligentiája s Kolozsvár mivelt-ségben oly jól ismert női szintén megmutatták megjelenségük által, hogy mennyire érdeklődnek a tudományok iránt. És ott volt gr. Mikó Imre, a magyar tudomány maecenas, az erdélyi muzeumegylet megteremtője — ki valóban méltán mondhatá, hogy ily napot még nem ért.

És megható volt látni, midőn az ősz Brassy ifju lelkesültséggel s ifju társai érett öntudattal hangoztatták az eskü szavait, melylyel örök hűséget fogadtak a tudományok iránt. Mintha megrezdült volna hangjuk, melyből kiért, hogy a meggyőződés, az erős elhatározás hangja volt.

S még inkább fokozta a fenkölt hangulatot, mely az egész ünnepélyen előmlött, a két beszéd, melyek az értelem fényét s a szív melegét egyként magukon hordozták.

A miniszteri rendelet felolvastatása után gr. Mikó Imre így szólt:

Tisztelt tanári kar!

Üdvözlöm önöket, a kik hivatva vannak és kiválasztva arra, hogy a tudományok ez új szentélye-

kell tulajdonítani, s nem lehet csodálkozni, ha azok közt találtattak oly szemtelének, kik alaptalan s méltatlan panaszuikkal, mintha a protestansok jogaikban megszorítást szenvednének, idegen országokban ily súlyos vádakot hintgetnek. Szükség azért a törvény által a kimenetelre adott engedelmet szabályozni, főképp azt megkülönböztetni a korlátlan szabadságtól, s azon vágytól, mit inkább csak viselkedésnek, lehet tartani, általában a külföldre járást csak úgy, és azon esetben szabadítani fel, hogy az a fejedelem szolgáltatásának javára, s az ország hasznára váljék, valamint a szent római katolikus vallás sérelmeinek elhárításával — „cum sacra romano-catholico religionis praejudiciorum anteversione” — legyen összekapcsolva.

Az udvari kancellária egyszersmind javasla, hogy míg a háboru a poroszokkal tart, a protestans ifjaknak külföldön kimenése ő felsége által tiltassék meg.

A királyné az udvari kancellária felterjesztésére maga végzését, fél év mulva; t. i. 1762-ben május 11-én küldötte le. A dolog érdemében még határozni nem akart, de azt rendelte, hogy a gubernium a katolikus püspök útján, minden az országban lévő katolikus tanintézetnek állapítja, s alapítványai, s a tanügy állása fölől pontos és körülményes tudósítást terjesszen fel, az történjék az akatholikus iskolákra nézve is a gubernium útján az illető előjárók által, egyszersmind a királyné jóvá hagyta, hogy a kancellária ajánlata szerint a protestans ifjaknak, míg a háboru tart, külföldi egye-

ben hirdessék az ismeret, felvilágosodás és ez által a szabadság hatalmas ígét; Üdvözlöm önöket jóvendőbeli működésük e színhelyén, a mely ma először látja önöket egybegyűlve. Önöket, a kiknek szel-leme lesz ez anyagi hűvelnek éltető lelke. Üdvözlöm önöket ez ünnepélyes perczben, a melyben szent fogadástétellel készülnek elfoglalni azon helyeket, a melyeket a tudomány terén eddig szerzett érdemeik nyitottak, meg önök számára, és a melyeket — bizony remélem — ezután is szerzendő érdemeikkel és disznitni fognak.

Ha szerencsés lehettem valaha, gyenge erőmmel, de avval a hő szeretettel, mely a mióta érezni és gondolkozni tudok, egész valomat buzdító és melegítő, éltet utjait megvilágosító lánggal éggett szívemben törvényes koronás királyom, drága nemzetem és édes hazám irányában; ha kötelességeim lelkiismeretes teljesítésére czélzó őszinte törekvéssel sikerült némi parányi érdemet szereznem: lel-kem igaz meggyőződésével mondhatom, hogy ma veszem legszebb jutalmát, ma élvezem legédesebb gyümölcsét. Annyi küzdelem, oly sok válságos viszonytagok után, a melyekben személyesen részt vettem, és a melyeknek részben egykor azon falak is néma tanúi valának, melyek közt ezental a tudomány nemeseit és éltető szelleme fog működni, megengedte érnem a gondviselés hazám és nemzetem jövő jobbtlétének nemcsak biztató bajnallát, hanem a fényes nappalt biztositó sugárzó reggelét is: megengedte érnem, hogy szememmel láthassam nemzeti függetlenségünk, állami létünk önállóságát alkotmányos megingathatlan alapokon szilárdul nyugodva, anyagi jólétünk alapfeltételeit a legszebb reményekkel kecsegtető felvirágzásnak indulva; és végre, megengedte, hogy ne csak lássam, hanem közre is működhessem annak a szellemi beruházásnak első alapításánál, a mely hivatva van a magasabb tudomány világosságát országszerte, kisugárzó világító tornyokt emelni a jövő nemzedék számára s a mely megkezdte feltenni a szellemi koronát szebb jövőnk későül fölből levő épületére.

A midőn a magas kormány megtisztelő bizalma által rám ruházott mai tisztet, a kolozsvári egyetem étebe lépésének és működésének első megindítása teljesítéséhez fogok, mindenekelőtt felhívom önöket uraim, hogy ünnepélyes fogadásuk tételével foglalják el ténylegesen azon díszes állomásukat, a melyeket ő cs. és apost. kir. felsége, szeretett királyunk legkegyelmesebb kinevezésével önök jóvendőbeli munkásságának kijelölni kegyeskedett.

A tanári kar, összesen 38-an e föl hívásra körbe állva, Pál Sándor kir. tanácsos és tankerületi igazgató után elmondá az esküt, mire gróf Mikó Imre így folytató beszédét:

Tisztelt tanári kar!

Legőszintébb és legjobb hitem szerint meg vagyok győződve, hogy önök valamennyien és egyenkint nem csak a jelen pillanat ünnepélyes benyomása alatt érzik hivatásuk egész fontosságát, hanem még jóval, mielőtt az az ügy, melynek szolgálatjá-

temekre ki menni meg ne engedtettsék, s jóvendőben állandó szabály legyen, a hazai tanulókat olyan országokba ki nem eresztetni, melyek alattvalóinak a császári birodalomban tanulni szabad nem volna.

Minután ez ügyben a tárgyalások a csehsztrák kancelláriának is azokba belevonásával két évig folytak, a gubernium is tudósítást arra nézve felküldötte, a királyné 1764-ben augusztus 24-én az erdélyi guberniumnak, mint b. Bajtay József erdélyi káthol. püspöknek parancsoltá teljesíteni azon határozatot, melylyel a dologot véglegesen elintézni akará. A guberniumhoz küldött rendelet szerint: „ő felsége hajlandó volna a magyarországi s erdélyi akatholikus ifjuság számára Erdély fejedelemségben egyetem-et állítani fel. Minután pedig arra mindenképp bizonyos és szükséges pénzalap kívánatik, a gubernium a helyét és ágostai hitvallásnak curatorait azon pénzalapra s eszközökre nézve meghallgatván, járjon végére: mit gondolnak a dolog fölől; valamint ő felségének a haza valódi boldogságára irányzott anyagi gondoskodását terjessze eléjük, velük egyszersmind tanácskozzék, maga tekintélyénél és okosságánál fogva őket az oly üdvös czélra megkívántató eszközök előállítására bírja rá, azt is megtudván, mit gondolnak az ügyről, arra nézve maga véleményének hozzászólása mellett, kimerítő tudósítást terjesszen fel.”

A Bajtay püspökhöz irt rendelet szerint a két protestans egyház előjáróival az egyetem dolgában tartandó tanácskozás nevezett főpásztorra lett bízva.

Nem lehet szerencsés gondolatnak mondani, hogy az oly fontos és a protestans egyház s iskolák

ra im a legerősebb elkötelezés elvállalásával ajándé-lották egész erejüket és tehetségeket, elérte a való-sulás jelen időpontját, az alapos szakértelem és ő-szinte önvizsgálat tiszta világánál számot vetve ön-magukkal: tisztába jöttek az iránt, mit vár önök-től a haza, micsoda és mekkora reményeket köt a nemzet az önök működéséhez és milyennek kell len-ni e működésnek, hogy lelkiismeretesen teljesített kötelesség, a minden lehető szemrehányáson felül emelkedett erőlyes és szorgalmas, jóakaratu és buz-gó munkássággal kivított siker megnyugtató és eme-lő öntudatával helyükön megállhassanak, avval a fe-szült figyelemmel szemben, a melyet az ország kété-ségen kívül kísérni fogja a tudomány e legújabb és legifjabb szentélyének és a benne foglalkozó ténye-zőknek magatartását, munkálkodását és sikereit. Ha mégis alkalmat veszek magamnak e perczben, hogy önökhöz ez irányban néhány szót intézzek: nem azért teszem, hogy önöket figyelmeztessék, hanem csupán oly czállal, hogy kifejezést adván annak, a miről nem kétekedem, hogy csupán önök saját nézeteinek és meggyőződésének vizsgálja: mintegy önök ne-vében rövid szavakkal értelmezem az imént letett szent fogadalmuknak jelentőségét és jelezsem azon iránypontokat, melyeket hivatásuk és saját felvilá-gosodott meggyőződésük dicső és fontos feladataik vezércsillagulá kitűzt.

A legelső, a mi az önök működésének sikerét biztositni képes, az egyetértés. Nem értem itt azt a társadalmi egyetértést, a mely sokszor indokolatlan rokonszenvek alapján barátságokat köt — noha meg-vagyok győződve, hogy egyik legjobb biztositéka ifju egyetemünk felvirágzásának az is lenne, ha az összes tanári kar tagjait a kölcsönös szeretet és az érdem őszinte elismerésén alapuló kölcsönös nagy-rabecülés szűlte őszinte barátság kapcsolná egybe. Azt a pártoskodó egyetértést sem értem, a mely egy-más hibáit vagy mulasztásait takargatva és rejte-getve vagy egymást magasztalva kívánja megnye-retni azt a kitüntető elismerést, mely csak a valódi érdem méltó jutalma. Én azt a nemes egyetértést értem, a mely az elérendő czél közös voltának belső átértéséből indulva ki, mindig és minden körülmé-nyek közt nemcsak kötelességének ismeri, az e kö-zös czélra törekvő minden igyekezetet őszinte jóhi-szemtséggel támogatni, hanem e közreműködésben leli legtisztább, legnemesebb örömét is,

A tudomány egyes ágainak mai fejlettsége mel-lett is dacára az egyes szakmák és tanok anyagi és alaki különböz voltának, még mindig igaz, még mindig áll az ókori bölcs arany mondanása: „Omnia, quae ad humanitatis studia pertinent, habet inter se quoddam simile atque conjunctum, et quasi cognatione quadam inter se continentur.” — Igen is, ura-im, az emberi tudás nagy összágének minden egyes ága egy kiegészítő tagja a tudományok és tanok nagy családjának; mindenik egyiránt követeli, min-denik egyenlően jogos igénynyel érdemi tiszteletün-ket; és én részemről, im ez új egyetemünk egyik legszebb vívmányának tekintem, ha a tisztelt ta-

legfőbb érdekeivel szoros kapcsolatban álló, egyszers-mind kölcsönös őszinte bizodalmat kívánó ügy azon püspökre bizottat, ki a protestansok iránt legkisebb rokonszenven sem viseltetett, s tőlük azért maga irányában sem rokonszenvre, sem bizodalomra számot nem tarthatott.

A királyné akarata fölől a két protestans egy-ház curatorai a gubernium által a mondott 1762-ik esztendő szeptember 24-én értesítették. Tisztelettelje-sen fogadták az említett előjárók a gubernium által hozzájuk intézett felszólítást, egyszersmind ő felsé-géhez intézett alázatos folyamodásukban előadták a tőlük kívánt dologgal járó nehézségeket, fő-kép a pénzalap hiányát, mit számos tanárok fizetése kívánna, miért azon egyetem felállítá-sához hozzájárulásról magukat felmentetni kérték. A királyné a dolog fölől értesülvén, a kérel-mesek kívánatának helyett adott s így a mult szá-zadban tervezett erdélyi egyetem végét érte.

Egy század mulva szerencsésebb körülmények közt a második magyar egyetemnek az erdélyi ré-szekben Kolozsvártt felállítása, már bevégzett tény-nek mondható. Isten áldása legyen e főtánintézetben, mely díszes feladatát teljesítve, századok hosszú so-rán át virágozzék, s a nemzet évkönyveibe kitöröl-hetetlen betűkkel legyen üdvös munkássága fölöl be-írva: „A tudomány világosság!”

Szilágyi Ferencz.

nári kar lerázva magáról a középkori előítéletek legutolsó maradványait is, szép egyetértéssel test- és lényé tenné azt a megegyezőhatatlan igazságot, hogy a tudományok egyes ágai közt rangbeli különbség nincs, hogy a tudomány országának minden polgára valóssággal egyenlő jogu, hogy az emberiség tökéletesítésére és nemesítésére célzó minden egyes tan egyenlő fontosságú.

Sokkal kevesebb jártasságot tulajdonítok magának a tudomány egyes szakmaiban, hogysem képesnek vagy hivatottnak érezhetném magamat, itt önk — szakférfiak — előtt a tudomány közlésének és terjesztésének mikéntjéről szólni; de egyet még sem hallgathatok el, mit az önk működésében, mint általános elvet érvényesítve látni, egyik legfőbb és leg-obb okaját. A nagy apostol mondá ki e szabályt: „Vizsgáljátok meg mindent, és a legjobbat tartjátok meg!”

Az emberiség tudományos törekvésének főcélja, az igazság felkeresése és kiderítése. Amde az igazság kiderítésének alapfeltétele a józan bírálat, az elfogulatlan vizsgálat. Ezért tartom én veszedelmesnek a tudományra nézve azt a divatos áramlatot, mely a tanulás és ismeret szerzése minden esetre dicséretes vágyának gyepölit megeresztve, möhő és belső kritika nélkül kap a természettudományok örvendétes és egyszerű vívmányai alapján, a társadalom egyik alapkövének szelemi és érzelmi élet egyik fő-szükségének a vallásosságnak leromlásán. Saját észleléseink és mások tapasztalatai bőv tanulságot tesznek arról, hogy a legujabb, nem mindig a legjobb. Önk keze és vezetése alá bizza a nemzet tetemes része a jövő nemzedék tudományos kiképezését, önk szellemi befolyása fog irányt adni sok nemzedéknek át, a nemzet szellemi fejlődésének. Roppant felelősség nehezednék vállaira annak, a ki a feltűni vágyásnak engedve, téves vagy legalább eléggé meg nem vizsgált és rostált tanok hirdetésé által, fonák esbības irányba torelő a nemzet reményeinek észjárását és szellemi munkásságát. Teljesen meg vagyok győződve, hogy önk a tudományos vizsgálat útján az igazsághoz vezető irány felavatott kalauzai — lelkiismeretők szerint mindig ugy fogják vezetni az önkben bizókat, a hogy alapos vizsgálat után legjobb és legbensőbb meggyőződésök szerint egyhelyesebb és legűdvösebbi.

A ki nagy munkára vállalkozik, annak le kell mondania a kényelemről. Munkásság, fáradhatlan, erenyedetlen, szüntelen és szorgalmas munkásság, ez az egyedül űdvözítő jelszó, a melyet különösen nekünk elmaradt nemzet fiaiunk, minden körülmények közt, de kiválóan a szellemi mivelődés és tudományosság terén zászlóinkra írni és fenn lobogtatva, minden lépten-nyomon tetteleg érvényesíteni, szent kötelességünk. Önknek uraim ebben a hivatásuk, hogy ne csak szóval, buzdítva, de saját élő példájukkal elővilágítva hassanak az ifjúságra. Higgyék meg uraim, hogy a szorgalom épen oly ragadó, mint a hanyagság és a téltelenségnek nincs hatalmasabb ellenszere, mint ha általános meggyőződésé válik, hogy semmit sem tenni szűgyen.

Még egy van, a mit említetlenül hagyni nem tudok. Mint minden, a mi valamely erőnek vagy hatalomnak képviselője, ugy a tudomány is alá van vetve a vele való visszaélésnek. Jaj annak — mond a költő — a ki a vaknak égő szövétnéket ad kezébe, e kézben az nem világít, csak gyujthat, és elhamvaszt városokat és országokat. És így én is mondom: bűnnel jutni az ismeret fája gyümölcséhez, ez az az átok, a melynek sulya alatt a szép földi lét pokollá válhatik az emberre nézve; és a ki a tudományok világosság terjesztésére szánt égi szövétnékeivel ömlesztő tüzet gyujt, kétszeresen bűns. Bár mennyire tisztelen és szorotem a tudományt, mégis mindennekelett romlatlan szívűnek akarám nemzetemet látni, nem pedig olyannak, mely esztésze rovására művelte ki, a mely az elméjébe gyűjtött ismereteket rosra, a maga és mások megrontására használja fel. E ért törekeajunk uraim, mindennekelett és különös figyelemmel arra, hogy mindjárt az első időben oly szellem váljék uralkodóvá egyetemünkben, a mely az erkölcs-telenségnek ép annyira gyűlölője, mint a tudatlanságnak. Csak nemes szívvel, emelkedett jellemmel, szeplőtlen becsületességgel párosult tudomány nemesíti az embert.

És már most uraim, a midőn megnyitom önk előtt magasztos működésük terét, és átadom önknek e házat, hogy szellemükkel az áldást hozó, nemesítő és boldogító tudomány életét ébresszék és tarták fenn benne, ezt avval a szívemből fakadó óhajattal teszem, hogy a mindenható bőv áldása kísérje Önk működését és koronázza sikerrel fáradozásukat.

Rég táplált óhajátunk, szívűnk kedves vágya teljesült: a kolozsvári egyetem ténnyé vált! Hála érte derék kormányunknak, a mely felállítását kezde-ményezte, hála törvényhozásunknak, mely megadta a módot a kivitelre, de mindennekelett hála koronás apostoli királyunknak a ki szentesítésével bevégzett ténnyé tette, és a ki a mindenható a kormánya alatt levő országok és nemzetek boldogítására, törelen erőben és dicsőségben sokáig álltessen!

A ministeri biztos ur többszörös jelen-zéssel félbeszakított beszéde után a tanári kar nevében Imreh Sándor szóló e képpen:

Nagyméltóságú gróf, ministeri biztos ur, mélyen tisztelt urunk!

Midőn nagyméltóságod bölcsességgel a hazafiai buzgósággal teljes beszédet halottuk, ha már elébb nem tettük volna is, mely meggondolással vesszük fontolóra a hivatást, melyre ide állítottunk, s a feladatot, mely itt reánk vár. Ugy érezzük magunkat ez ünneplés órában, mint egy tervezett, de még csak ezután megalkotandó épület munkásai. Eljöttünk ide a hon különböző tájairól különböző munkakörökből, különböző képességekkel. Műltünk az épület nagyszerű terve, s mi megdöbbenve, mélyen meghatva tekintünk az alkotmányra, melynek általunk létesülni kell. Tudjuk, hogy nem bábeli torony ez, mely az ég ellen ostromot indítani készül, mert hazánk és nemzetünknek, annyi szenvedés után, s annyi várható küzdés ellen a vallásos lelkelet melege van szüksége, melyből egyiránt tenyészik fel a haza, a család szeretete és a vallásos érzés, s így nem kell lennünk oly épít-mény munkásai, mely az utókorra átkos emlékezetét, a nyelvek és népek megzavarodásának emlékezetét hagyná csak örökl. Tudjuk, hogy nem a szel-len börtöne lesz ez, mi nem a fejlődő és terjeszke-dő tudományos szellem börtön-öréivé vagy porko-lábjává hivatunk ide; sőt inkább a tudomány ma-gasztos és tiszta levegőjű műterme, hová kelle hon, kivált e táj minden fensőbb hivatású polgárának be-lépni és beavattatnia, hogy a tudomány által kibé-küljön minden felekezeti és elkülönző nemzeti-ségi és egyéb érdek. Mélyen érezzük feladatunk ne-hézségeit; mert nem ismeretlen előttünk amaz élet-halál harc, mely korunkban a szellem és anyag a szabadság és annak társadalmi ellenei között foly, valamint az sem, hogy e harcban kockára van tő-ve nem csak általában az emberiség és társadalom ügye, hanem hazánk és nemzetünk jólléte, sőt léte is. Jól tudjuk e harc nagy fontosságát. És mi a gondviselés után csak egyben bizunk; a tudomány szelid, de ellenállhatatlan hatalmában, mely képes az emberiség szabadságának elleneit legyőzni, s az ellenében harcra kelő elemek zűrzavarát eloszlatni. E bizalom bátorít, hogy jóakaratusnak öntudatában szolgálni akarjuk azt a szent ügyet, melyért ide szöllítettünk.

És nekünk boldogító előérzetet ad s bizalmat gerjeszt az a körülmény, hogy e tanintézet nagy-méltóságod auspiciuma által nyitattik meg, s hogy a tudomány e hajlékát előttünk Excellenciának jó-tékonyasága miatt hazaszerzte áldott kezei tarták fel. Jól tudjuk, mit tett Nméltóságod a kolozsvári egye-temért, mielőtt az létezett, mielőtt arról szólni is lehetett az erdélyi orsz. muzeum megalapítása, s a nemesak e városban, de a távol vidékeken élő tudó-sok buzditása, kegyelése, pártfogása által. Mi mé-lyen érezzük ez érdemek s ama boldog jóslatu körü-lmény nagy értékét, s lelkünkben óhajtuk, hogy Ex-celliának a most megnyitott tudomány-egyetem virág-zását s gyümölcsözését megérnie engedtessek!

Mi pedig tisztelt kartársaim, ne várjunk, ne kívádjunk itt babérokat! Mi ha mindnyajunk Móze-sek lehetnénk is, nem fogunk hihetően bejuthatni az ígért földjére, mely ma előttünk felmutattatik, mely felé törekedni e naptól fogva, irányt soha nem tévesztve, hivatásunk. Eljön talán nem sokára a szí-goru ítélet, eljő a történetírás és minket megítél, mint sikertelen, mint nem eléggé erős munkásokat. De csak lelkiismeretünk tanubizonyosága legyen mel-létünk, csak elmondhassuk, hogy teljes erőnkkel, min-den tehetségünkkel igyekeztünk hatni, megnyughatn s a méltó megrovatástól megmenekedtünk. E vég-re nem szabad felejtenuk, hogy minden hibás lépé-sünk félreértésre, célunk veszélyeztetésére szolgálhat okul, s minden tévedt szavunk egy-egy maggá le-het, melyből az utókor ártalmára veszélyes burján te-nyészhetik fel.

Uraim, e nemes város kebelében létező testü-lek és hatóságok képviselői! Az iskola a XIX-ik században nem az, mi régen volt. Nem elzárt kör ez többé a nyilvános élet levegőjétől, sőt inkább ebben, és ezáltal tenyésző kert, melyben a növendé-kek szellemi életét csak kevésbé lehet, és csak er-keleti hatós által kell a ragály terjesztő parány-ál-la-tok befolyásától, hogy a természettudománytal szölják, óltalmazni. Az iskolákat, s a legfelsőbbet az egyetemet is, csak a közélet összehatása a köz-vélemény gyámolítása tarthatja életben, virágzásban ez teheti gyümölcsözővé. És hogy közelebbi évtize-tekben iskoláink oly kevés valóban jó gyümölcsöt teremtek, kicsiny hatást tettek: egyik oka az, hogy a közvélemény magát velek ellentétbe helyezte, ve-lek összehatni nem bírt vagy nem akart. Ajánljuk tehát az új intézetet a mélyen tisztelt hatóságok, testületek s művelt rendek pártolásába. Az a nemes város, mely kebelében annyi jeles iskolával bír, me-lyekre ez új és fensőbb kétségkívül nem elnyomó, hanem felemelő hatást fog tenni, bizonytal nem vonja meg részvétét, pártolását s kegyeletét emet-től sem.

Legyen szabad egyetemünket és magunkat Ex-celliának és az igen tisztelt hatóságok s közönség figyelmébe ismételve ajánlanunk!

Harsány eljénzés követte e beszédet is. A díszes és nagyszámú közönség emelt han-gulatban távozott az ünnepély helyéről, hol aztán az egyes karok megalakulva, a rektor és prorektor választása hajtatott végre; a már mult számunkban közölt választások teljes egyhanguság eredményei levén.

Legyen az egyetértő kezdet szerencsés auspicium az egyetem jövő működésének ősz-hangzatos folyamata felől s legyen a tud-mány ez új hajloka az áldás bőv forrása, melyből a haza fölvirágozása származtassa ere-detét.

— Az egyetemi enquete oct. 18-án este tartott tanácskozásában a tanabszabadság kérdése vi-tattatott meg, mely alatt nem érthetni fölzsabadu-lást a tanulás alól, minélfogva csak bizonyos korlá-tok közt léptetendő életbe. A tanárok feladata — a tanácskozás megállapodása szerint — nem az, hogy tárgyát teljesen kimerítse, hanem első sorban az, hogy azt behatán tárgyalja s tanítványait a tanítás és a gondolkodás módszerébe avassa be. K vártos-nak találtatott továbbá a rendes tanárok tanórái számának meghatározása. A kötelező tantárgyak ki-szabásának rendszere elfogadtatott, nem különben az iskolázási idő meghatározása az egész kurzusokra nézve. Kiváncsatosnak mondatott a tanító s tanítvány közti szorosabb viszony, melynek módjai lennének az évi vizsgák, a katalógusartás és olvasás vala-mint az u. n. kolloquiumok. A tandíjak megtartása egyhangulag kimondatott.

Törvénykezési csarnok

A kolozsvári kir. törvényszéknél f. 1872. oc-tóber 18-án megtartott nyilvános végtárgyaláson je-len voltak: mintelnök Szentiványi Gyula bíró, mint közvádál Sebertyén Mihály kir. ügyész, védő Ba-logh György ügyvéd és vádlott Bíró Elek, volt Décs városi adópénztárnok.

A bűntény: az adópénzek elszajátítása által el-követett sikkasztás, melynek története mig egy rész-ről szomorú példáját tünteti fel az emberi szén-vedélyek korlátozhatlanságának, más részről élénk állítja azon gondatlanságot, melyet némely hatóság a nép által oly keservesen szerzett és befizetett adó kezelése körül tanusított a provisorius kormány alatt és tanusít még a jelenben is. A tényállás a követ-kező: 1864-ik évben elhalván Deesen az adópénz-tárnok, a városi főhadnagy és a volt erdélyi főkor-mányszó ezen állásra deési lakos Bíró Eleket nevez-ték ki, évi 200 frt. fizetés mellett. Bíró Elek ál-lomása elfoglalása után hosszas ideig tapasztalván, hogy soha senki részéről a pénztárban vizsgálat nem tartatik, fizetése csekélységéből eredett nyomorult házi viszonyai miatt azon gondolatra jött, hogy ma-gán a lottó-játék által segítsen s e célból a keze-lése alatti pénzért használja fel. A terv azonban nem sikerült, s ő miután 1870-ben a pénztárban már 21,000 frt. hiány volt, — sorsát a folytonos re-begést — elviselni többé nem bírva, ömögag felje-leutette. A vizsgálat igazolta, hogy Bíró Elek az el-költött összeg legnagyobb részét lottériára költötte, s hogy azon feltevés, mintha a 21,000 frt. nagy része megvolna, valóban a 200 frt. és utób 300 frt. évi fizetés nem lehetett elégséges arra, hogy vádlott oly háztartást vigyen, a melyet köztu-domás szerint vitt.

Vádlott a végtárgyaláson is beismervén tettét, a kir. ügyész kérte három évi sulyos börtönrre való elítélését tekintetbe véve, hogy sulyosított körü-lmény ellene nincsen, még enyhítők a kínálkozó al-kalom, hogy noha önmagát feljelentvén tettét beval-lotta, mégis két évnél tovább volt vizsgálati fog-ságban. Védő ügyvéd mivel nincs bebizonyítva, hogy vádlott felesküdtött hivatalnok volt, felmentését kérte.

A kir. törvényszék Bíró Eleket a sikkasztás-ban bűnösnek találván — 4 évi sulyos börtönrre ítél-te el. Ezen ítélet ellen ugy vádlott, mint a kir. ü-gyész — a vádlott javára — fellebbezést jelentet-tek be.

Az oct. 19-én megtartott végtárgyaláson el-nökölt Pintye József kir. t. bíró. Jelen volt kir. al-ügyész Drágos Elek mint vádló, Lapusán Péter, La-pusán Juon s Artyilán Pétre vádlottak.

A tény verekedési emberölés és sulyos testi séítés volt. Folyó év telén Szucsáki Szumundukán György megházasodván, a vendégek egyike, Kapu-sán Péter bement a vendégségbe s ott a szobában folytonosan lóvdözött a kezében levő pisztolyal s miután többszöri felkérés dacára sem akarta abba hagyni mulatozását, a vőlegény pofon verte. Megha-ragudván ezért Kaposán, s az idő óta egész husvét napjáig folytonosan folyt a verekedés a két család közt, a mi nevezett időben azzal végződött, hogy Kaposán Pétre, bátyja Juon és sógora Artyilán Pétre egy táncz alkalmával Szumundukán György és segélyére siető atyját nagy szekérrudakkal nagy ősz-szevették, hogy Szumundukán György nem sokára meg is halt. Mivel azonban nem lehetett kideríteni, hogy a halálos ütést a tettesek közül melyik mérte az áldozatra, a kir. alügyész kérte mindhármát a btk. 143. §-ában írt bűntényért, valamint a Szu-mundukán Juonon ejtett sulyos sértés bűnéért bü-nösöknek kimondva, Kaposán Pétert 5 évi, Kaposán Juon s Artyilán Petrt 4—4 évi sulyos börtönrre az az okozott kár és költségek megfizetésére elítélni. Kérte egyszersmind, hogy Szumundukán Juon, fia Nyikulás s veje Szabó Simon a Lapusán Petre egy az előtti megveretéseért két-két heti fogságra ítél-tessenek el.

A kir. tszék Lapusán Pétert 3½ évi, Lapusán Juon s Artyilán Petrt 3—3 évi sulyos börtönrre, Szumundukán Juon s társait — 1 heti fogságra ítél-vén el, ezen valamennyi vádlott, ugy a kir. alügyész is megnyugodtak.

A marosvásárhelyi mükedvelők folyó év és hó 13-án rendezett színelőadásuknak helyi viszo-nyainkhoz mért nagy jóvedelmét 178 frt 72 kiban a helyben létesítendő székely árvaleányház javára adta át, miért is fogadják minden közreműködő tagok őszinte köszönetét a székely árvaleányház igazga-tóságának.

Toldalagi Viktorné, 1872. oct. 18-án.
Gr. Toldalagi Viktorné, Domokos Antalné,
elnök. titkár.

III-ik közlemény, a M.-Vásárhelyt létesítendő székely árva-leányház javára történt kegyes adakozásokról:

Dósa Dánielné ivén: alapító tagokká lettek:
Stailb Antal 300 forint; *) Bodolla Jánosné 100 forint; Dósa Dánielné 100 frt. urb. köt; Ist-vánni Pálné 60 frt; Antal Gáborné 60 frt; Jan-csó Tamásné 60 frt. urb. köt; Zeyk Sándorné 60 frt; Nagy Zsigmondné 60 frt; Ilyés Károlyné 60 forint.

Rendes tagok évi járulékkal 5 évig:
Bucher Miksáné évenként 10 frt; Dósa La-josné évi 5 frt; Borsódi Demeter Lajosné évi 4 frt; Tribusz Antalné 6. 3 frt; Lázár Ádámné 6. 5 frt; Özv. Reich Károlyné 6. 3 frt; Meneságiné 6. 3 frt; Nyáradiné Rosnyai Zsuzsa 6. 2 frt; Jenei Dénesné 6. 2 frt; Szolga Miklósné 6. 2 frt; Jakobi Mari 6. 2 frt; Dósa Elek 6. 2 frt; Tolnai Lajosné 6. 2 frt; Petri Vilma 6. 2 frt; Lendvay Louise 6. 2 frt; Osi-ky Lázár és fia 6. 2 frt; Vajna Jánosné 6. 2 frt; Czeec Katalin, Szentgyörgyi Györgyné 6. 2 frt; Özv. Préfup Aurelné 6. 3 frt; Gr. Teleki Louise 6. 1 frt; Id. Jenei Józsefné 6. 1 frt. Dósa Ákos 6. 1 frt. Évi járulé 73 forint.

Egyszer mindenkora ajándékoztak:
Id. Dósa Károly 1 drb. ca. arany; Kis József 5 frt; Nagy Ferencné 5 frt; Györgypál Józsefné 5 frt; Stupiczky Béláné 3 frt; Özv. Tompa Ádám-né 2 frt; Raff Károly 2 frt; Szentpéteri Pálné 1 frt; Vályi Gábor 1 frt; Tibáld Mihály 1 frt; Özv. Csizsér Lajosné 1 frt; Özv. dr. Engel Józsefné 1 frt; Bálint Miklós 1 frt. 28 forint és egy darab arany.

Összesen 951 forint s 1 darab arany.
Folytatása a II-ik közleményben megjelent Lakatos Pintye Károlina növelde igazgatónő ivének: Ugron Gáspár 5 frt; János Mihályné 2 frt; De-meter Endre 2 frt; Szabó György 2 frt; Kovács Domokosné 1 frt; Szabó Dénesné 1 frt; Bartha Miklósné 1 frt; Boér János 1 frt; Szűcs Márton-né 1 frt; Sternberg Józsefné 1 frt; Veres Ferencz-né 1 frt; János Kornélia 1 frt; Monoits Szilárdné 1 frt; Endes Kálmánné 1 frt; Szabó Józsefné 1 frt; Boross Károlyné 1 frt; Nagy Lajos 1 frt; Si-mon József 50 kr; Balázs Antal 20 kr; Elekes 30 kr; Koronkay 10 kr; Pintér Sándor 10 kr; Bóthy Sándor 20 kr; Szabó Ferencz 20 kr; Tamás La-josné 10 kr; László Andrásné 20 kr; Hermann Gusztávné 50 kr; Gyarmathy Sándorné 50 kr; Ko-reh Gergelyné 20 kr; Lányi Károlyné 30 kr; Kes-ler János 50 kr; Ráca Károly 50 kr; a II-ik köz-leményben megjelent 40 forinttal együtt 68 forint 40 kr.

Az egész fő összeg pedig 5990 forint 40 kr és 1 darab arany.

M.-Vásárhelyt, oct. 15. 1872.

Gr. Toldalagi Viktorné,
az árvaház szervező bizottság elnöke.

NAPI HIREK. Kolozsvár, októb. 21.

— Királyné ő Felsege, kit a legőszintébb hódolat és szeretet fogadott Magyarországon, ugy értesülünk, hogy három egész hónapot fog Buda-Pes-ten tölteni, mely idő alatt végig a budai palotában lakik. Itt ünnepli a királyi család a karácson-t is, mire Rudolf koronaherceg is megérkezik.

— A királyné ő felsege alig hogy Budára érkezett, azonnal megbizta főudvarmesterét Nopca bárót, hogy vigye meg részéről is Deáknak születés-

*) Városunk köztisztviselőiben álló polgára, az aláírási ivre tett nyilatkozata szerint ezen felajánlott szép összeget üdvözlet néjének kegyeletes emlékeül, a tör és temetkezési fényűzés mellőzésével megzavalkodott összegképp helyezte el az erdélyi kereskedelmi és hitelbank pénztárában, árva, va-gyontalan gyermekek nevelése alapján a helyi tanács ellen-őrzése alá helyezvén! Most midőn egy Árva-leány intézet lé-tesítése van kilátásban, e nemes irányú összeget oly kötele-zettséggel szenteli ezen üdvöz észlra, hogy a mint az Árva-ház ügye biztos alapon álland, ezen töke összeget őszes ka-mataival együtt kiutalványoztatja; kifejezván azon óhaját, hogy az intézet jótékony működését mindkét nembeli Árvákra terjesztendő ki!!!

HUTFLESZ KÁROLY

megvásárol mindenemű magyar- és osztrák állam-papirt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénzemekeket s leszámítol (escomptirt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bár mily összegű fizetéseket.

Ajánlja legjutányosabb társasjátékait és részleteket, valamint dúsán ellátott fűszer-tárát, bőrkészítési és gőzlezési részeket.

Ugyszintén kifizető minőségű faegygyűjtemény és szappan gyártmányait.

Borsajtók,

Szöllőzőzők, Váltó-ekék,
Szóró-rosták, Szecsavágók,
Vasek- és Répavágók,
eketaligák,

Készen kaphatók JANKÓ VINCE gépgyárában Kolozsvárt külső-tordautczában.

Legujabban megjelen'tek

és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

Néhai VADAS JOZSEF,

kolozsvári első pap és nyugálla. esperes

Egyházi beszédek.

Kiadták: Nagy Péter erdélyi ev. ref. püspök, Szász Gerő ev. ref. első pap és esperes és Szász Domokos ev. ref. második pap.

Első füzet. Nagy 8-rét. Ára 1 frt 20 kr.

"Tiszaszn munkát eszkedünk." írják a kiadók, "mert a múlt évben elhalt, a házi hivatalunkunk egy oly iskolának volt híve és egyik érdekes képviselője, ki nem az üres szóadásban, semmit mondó frázisokban szeretett pompázni. hanem főnek és mindenek felett valóban tartotta a szót, a valódi szót, a bibliai közvetlenséget és azt a melegséget, mely őszinte hitből és mely meggyőződésből származott, s mely nélkül az erkölcsi, vallási életben eredményeket felmutatni, teljes lehetetlenség."

"Ez a mit ő vallott egész pályájának nem mindig virágos tolvamában, mi ennek megvalósulását őszintén óhajtott látni egyházi irodalmunkban; és éppen ezért látnak jónak, kiadni e beszédek; — ebben keressék az indokolt olvasó közönség, papírassink és a kritika."

HÖZHA SZNU

Erdélyi Képes Naptár

1873-dik közönséges évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására. Sok képpel, tanulságos és mulattató olvasmányokkal. Ára 26 kr.

Tanterv a népiskolák számára.

Kiadja a kolozs-dobokamegyei tankerületi néptanítók egylete. Ára 25 kr.

Társadalmi bajaink

különös tekintettel az öngyilkosságra.

Irta Dobránszky Péter Ára 1 frt 30 kr.

Az életunt betyár.

Irta Besze János. Ára 80 kr.

Népszerű egyházi beszédek.

Irta Bartók János. Ára 1 frt 40 kr.

Nyomatott az ev. ref. főtanácsa betűvel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Igen kedvelt és helybeli

zenekaraink által

játszott kérések:

Les Gardes de la Reine. Valse.

par D. Godfrey.

Ára 1 ft 5 kr.

La Bouquetière, Valse.

par D. Godfrey.

Ára 98 kr.

La Reine des Roses. Valse.

par D. Godfrey.

Ára 98 kr.

Murska Valse.

par D. Godfrey.

Ára 98 kr.

Figyelem! Az év. közönséget a mesés olcsóság, Peters editóra, a tartalom gyűjtemény kiváló cinnal van kiállva. Jegyzékkel az e kiadványban megjelent zenészekről szívesen szolgálok. Igen nagy választék minden hangszere való hangjegyekből.

Mindenféle

férfi- nő- és gyermek cipők

árjegyzéke,

Csapó Sándor

árutárlatában Kolozsvárt.

1 pár bőr vagy brüel gyermek cipő 2—3 frt
1 pár ugyanaz rézorrú 3 frt 30 kr. 3 frt 80 kr.
1 pár bőr vagy brüel nőcipő 3 f. 30, 3 f. 60, 4—8 frt.
1 pár reggeli cipő bőr-, brüel, vagy posztból 1 f. 10, 1 f. 50, 1 f. 80, 2—4 f.
1 pár bőr vagy brüel fél-cipő 1 frt 80, 2 frt 50 kr.
1 pár férfi-cipő 6 frt 60 kr. 10 frt.
1 pár férfi-cizma 12 frt. 25 frt.
1 pár reggeli férfi-cizma 3 frt 30 kr.

Az árutárlatban külön osztály van berendezve a lábbelik kényelmes és háborítatlan felpróbálására.

Fog- és szájszemes Máthé Domokos

Rubín-fogtisztító-szere

a legjobbnak a fogak naponta tisztítására, a foghús erősítésére és az oly ártalmas fogók (borkó) képződés megszüntetésére. Ezen készítmény felől több nevezetes bécsi orvos elismerését nyilatkoztatta.

Egy díszes ércdoboznak ára 1 frt.

Egyedüli forráktár Csapó Sándornál Kolozsvárt.

Karváz Gyulánál Kolozsvárt

Budai vörös bor üvegeztől:

1 kupa 1 frt 10 kr.

1/2 " 60 kr.

1/4 " 32 kr.

kupás és félkupás üvegért 10 kr., meszelyesért 7 kr. adatik vissza.

Asztali borok üvegnélkül:

1 kupa jó asztali 48 kr.

1 " finomabb 60 kr.

1 " bakator 1 frt.

Zsir a legtisztább:

1 kupa 1 forint.

Kapható 1, 2, 3, 4, 5, 10 és 20 kupás edényekben.

Szalonna a legszebb:

1 font 44 krajczár.

Füstölt és paprikás szalonna:

1 font 48 krajczár.

Friss vaj: 1 font 80 krajczár.

Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb.

Vidéki rendelések utánvétellel eszközölhetnek.

Felhívás.

Az alant nevezett takarékpénztár t. cz. részvényesei ezennel felhivatnak részjegyeikre a még fátalérvó 50%-nyi részletet 25 frttal 1872 November 15-keig befizetni, mely alkalomnál az eredeti részvények fognak kiszolgáltatni.

A „Hunyadmegyei első takarékpénztár” igazgatósága Hátszegen.

(396)

Hirschfeld Györgyne

divattermében

pipere-cizikák a téli időnyre.

Kolozsvárt, bel-szénutca 127. sz.

Teljes tisztelettel van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy Bésből megérkezvén, ott személyes megválasztásom által ügykeztetve t. cz. vevőimnek a legizetesebb és lehető olcsó divatcikkkel üzletemet szélszerűen berendezni; minél fogva raktáromban találhatók: mindenemű bársony- és filéz-kalapok ékítve és ékítetlen, a legújabb francia és bécsi divat szerént, különböző árakban, úgy kalap-formák (gestell), minden minőségű fejkötők, salon és színházi fejékek, menyasszonyi fejűszek és fátylak, myrthuszok, chemizettek, nyak- és hajcsokrok, kis angol-nyakkendő, reggeli főkötők, ezek ékítéshez kívántató virágok, tollak, szalagok és csipkék, minden minőségben, darabszáma és rófel, továbbá batist zsebkendő és legfinomabb kesztyűk.

Elvállalok továbbá mindenemű újítást és átalakítást.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan eszközölök.

A n. érd. közönség tapasztalt pártfogásába ajánlja magát teljes tisztelettel:

Hirschfeld Györgyne.

„Wiener Commissions-Bank“

VÁLTÓIRODÁJA

— Kohlmarkt, 4-dik szám —

Kibocsát

vétel-jegyeket

az alább feljegyzett sorjegy-csoportokra, s ez összeállítások már azt is a legelőnyösebbek közé számítandók, mert minden ilyen részleg tulajdonosának alkalom van adni, minden felváltó részlettel egyetérti megváltani s ezen kívül aranyban 30 frank és bankjegyben 10 forint kamtban részletheti. A csoport. Ezenkívül 16 huzás. Havi 10 forint részlettel. — Az utolsó részlet felváltása után minden részletre következő 4 sorjegyet kap: egy 5% 1860-ki 100 forintos államsorsjegyet. Főnyeremény 300,000 frt. s a sorozatos sorjegy 400 forinttal visszaváltatik. egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet. Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valódiság arany. Egy huzeg braunschweigi 20 talléros sorjegy. Főnyeremény 80,000 taller minden levonás nélkül. egy insbrucki (tyrifi) sorjegy. Főnyeremény 30,000 taller minden levonás nélkül. B. csoport. Ezenkívül 13 huzás. Havi 6 forint részlet. Felváltása után minden részletre következő 3 sorjegyet kap: egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet. Főnyeremény 600,000 frank valódiság aranyban. egy huzeg braunschweigi 20 talléros sorjegy. Főnyeremény 80,000 taller minden levonás nélkül. egy szász-meiningeni sorjegy. Főnyeremény 46,000, 15,000, 15,000. Vidéki megrendelések pontosan és utánvétellel megváltatnak. Nyeremény- listáimok a huzások után bérmentesen — ingyen küldene (289)

(12—)